

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia esitleb

klaveriduo

Tiiu Sisask ja Maila Laidna

Kavas

Rahmaninov, Sisask, Ravel

20.12.2022

emtasalid.ee

19.00
EMTA Suur saal

TASUTA

S
SISASK LAIDNA

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Urmas Sisask (1960–2022)

„Spiraalne sümfoonia“ *op.* 68 neljale käele (1999)

I *Põimitud spiraalid*

II *Tarduvad topeltspiraalid*

III *Rahutud spiraalid*

IV *Varbspiraalide rahu*

V *Spiraalide korralagedus*

VI *Gigantsed spiraalid*

VII *Katkendlikud spiraalid*

VIII *Spiraalide paraad*

IX *Spiraalne finaal*

Sergei Rahmaninov (1873–1943)

Süit nr 1 *op.* 5 kahele klaverile (1893)

I „Barkarool“ („Barcarolle“)

II „Öö ... Armastus“ („La nuit ... L'amour ...“)

III „Pisarad“ („Les Larmes“)

IV „Lihavõtted“ („Pâques“)

Maurice Ravel (1875–1937)

„Valss“ („La Valse“), neljale käele seadnud Lucien Garban (1920)

Tiiu Sisask

Maila Laidna

Prantsuse impressionisti **Maurice Raveli** (1875–1937) teos „Valss“ („La Valse“) sündis aastatel 1919–1920 kuulsa Vene Balleti impressaario Sergei Djagilevi tellimusel koreograafilise poeemina orkestrile. Paraku ei pidanud Djagilev Raveli teost koreograafia loomiseks sobivaks, öeldes, et „see pole lihtsalt valss, tegemist on valsi muusikaline portreega, helimaaliga“.

Hiljem seadis Ravel selle ümber nii kahele klaverile kui ka sooloklaverile. Neljale käele on valsi seadnud Lucien Garban 1920. aastal. Idee luua viini valsside vaimus teos oli Ravelil olnud juba aastaid varem: 1906. aastal oli ta visandanud lugupidamisavaldusena valsikuningas Johann Strauss juuniorile teose nimega „Viin“ („Wien“) ja 1911. aastal valmis ka „Valsi“ otsene eelkäija „Suursugused ja sentimentaalsed valsid“ („Valses nobles et sentimentales“). Teatud mõttes õhkab Raveli „Valss“ taga muretut kodanlikku idüllit, mille juurde kuulus Viini valsi tantsimine. Siiski sai Viini valsi ülistamisest ootamatult keeruliste tunnete pööris, aristokraatsesse vormi valgus kaasaegne sisu, mis kohati seostus surmatantsuga.

Partituuri eessõnas kirjeldas Ravel kirjeldas „Valssi“ järgmiselt: „Läbi keerlevate pilvede võib eristada valsipaare. Pilved hajuvad järk-järgult: ... on näha tohutut saali, mis on täis keerlevat rahvahulka. Lava valgustub järk-järgult. Lühtrite valgus puhkeb koos *fortissimo*’ga Stseen toimub keiserlikus õukonnas, umbes 1855. aastal.“ Raveli „Valss“ jõudis siiski ka teatrilavale. 1929. aastal esitas seda silmapaistev tantsija Ida Rubinstein, koreograaf oli Bronislava Nijinska.

Sergei Rahmaninov (1873–1943) kirjutas esimese süidi nr 1 g-moll aastal 1893 pühendusega Pjotr Tšaikovskile. Esmaettekande tegid Moskvas Rahmaninov ise ning Pavel Pabst kuu aega enne Tšaikovski surma. Rahmaninov nägi seda teost kui „muusikaliste piltide seeriat“, millest tuleneb ka algne pealkiri „Fantaasiapilt“ („Fantaisie-Tableaux“).

Teos koosneb neljast osast, mis on inspireeritud Mihhail Lermontovi, Lord Byroni, Fjodor Tjuttševi ja Aleksei Homjakovi luuletustest. Teoses põimuvad inimlikud emotsioonid nagu armastus ja kurbus loodusest pärit helidega: vee lainetamine, tuulepuhangud, lindude hüüded ja kirikukellad.

Esimene osa on „Barkarool”, mis kujutab gondoljeeri melanhoolseid viise, kuna lained sümboliseerivad armastuse muutlikke hetki. Siin võib leida mõjutusi Tšaikovski balletimuusikast. Teine osa „Öö ... Armastus” („La nuit ... L'amour ...”) peegeldab öise kohtumise kirge, mida saadab igatsev ööbikulaul. Klaveripartiis mängib tähtsat rolli linnulaulu kujund. Kolmas osa „Pisarad” („Les Larmes”) algab laskuvate intervallidega, mis vihjavad pisaratele. Viimane osa „Lihavõtted” („Pâques”) on ühtaegu hirmutav ja võidukas, vene õigeusu kirikukellade helisemine kõlab üle kogu maa.

Urmas Sisaski (1960–2022) „Spiraalne sümfoonia” *op.* 68 (kirjutatud 1999) on klaveritsükkel väljavalitud spiraalsetest galaktikatest. Iga osa pealkiri ilmestab galaktika eksistentsiaalset olemust: gigantlikkust, põimitust, rahu, katkendlikkust, kaost jne. Kõik üheksa osa moodustavad orgaaniliselt tervikliku tsükli.

Tiiu Sisask lõpetas 2005. aastal Tallinna Muusikakeskkooli Kersti Sumera klaveriklassis ja jätkas õpinguid Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias, mille bakalauresuseõppe lõpetas 2009. aastal ning magistrantuuri 2011. aastal professor Ivari Ilja käe all. Aastal 2016 omandas ta EMTAs teise magistrikraadi kammeransambli erialal professor Matti Reimanni juures ning alates 2017. aastast jätkab ta õpinguid EMTA doktorantuuris professor Mati Mikalai ja professor Kristel Pappeli juhendamisel. Lisaks on ta täiendanud end Saksamaal Karlsruhe Muusikakõrgkoolis professor Kalle Randalu juures (2007-2008) ning osalenud mitmetel meistrikursustel, juhendajateks Walter Blankenheim, Vera Gornostajeva, Gil Garburg, Arvo Pärt jt.

Tiiu Sisask on edukalt osalenud mitmetel olulistel konkurssidel, ta on saavutanud koos viiuldaja Mari Targoga esimese koha Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kammermuusika konkursil (2007) ja koos pianist Maila Laidnaga kolmanda koha XXV Rooma Rahvusvahelisel klaveriduode konkursil (2015). Ta on teinud koostööd lauljatega Yin Jie, Sigrid Mutso ja Anna Dõtõna ning Euroopa Kultuuripealinna Segakooriga (dirigent Veronika Portsmuth). Samuti on ta esinenud soolokontsertidega Eestis, Soomes, Rootsis ja Saksamaal. Tiiu Sisask on töötanud Vanalinna Hariduskolleegiumis kontsertmeistri ning klaveriõpetajana.

Tiiu Sisask on mitmete oma isa, helilooja Urmas Sisaski teoste esmaesitaja. Koos on nad esinenud regulaarselt Muusikatähetornis Jänedal ja astronoomiahuviliste kokkutulekutel. Tiiu Sisask on salvestanud Urmas Sisaski muusikat Klassikaraadiote koostöös trompetist Mart Kiviga. Aastal 2015 osales ta Urmas Sisaski šamanistlikul multimeediaetendusel „Universumi armastus“.

Maila Laidna on lõpetanud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia magistrantuuri klaveri ja kammermuusika erialal *cum laude*, õpetajaks vastavalt Tanel Joamets ja prof Matti Reimann. Aastatel 2013–2014 täiendas Maila end Hispaanias Vigo Muusikakõrgkoolis. Hetkel õpib ta EMTA kammeransambli doktorantuuris (juhendajateks prof Matti Reimann, Mati Mikalai ja prof Kristel Pappel).

Maila on esinenud edukalt mitmetel konkurssidel: EMTAs toimunud kammermuusika konkursil pälvis ta III koha (2011) ning Hispaanias Vigo Muusikakõrgkoolis pianistide konkursil I koha (2014). Ta on esinenud Hispaanias Santiago de Compostelas toimunud klaverifestivalil nii solisti kui kammermuusikuna ja Hispaania rahvusvahelisel festivalil „Forum Musikae“. Lisaks on ta osalenud Järvi Akadeemia ja ERSO töös.

Aastast 2013 mängib Maila klaveriduos Tiiu Sisaskiga. 2015. aastal võitis duo III koha XXV Rooma rahvusvahelisel pianistide konkursil. 2019. aastal saavutas duo Maria Judina nimelisel konkursil Peterburis I koha ning kammermuusika konkursil Filadelfias II preemia. 2021. aastal pälvis klaveriduo Soomes maailma klaveriõpetajate assotsiatsiooni III rahvusvahelisel klaverikonkursil kuldmedali.

2016. aastast mängib Maila trios koos klarnetist Soo-Young Lee ja viiuldaja Miina Laanesaarega (Ensemble Auftakt). Samal aastal tegid nad Alban Bergi teose „Adagio“ (teine osa „Kammerkontserdist“) Eesti esiettekande. 2019. aastal saavutas Ensemble Auftakt Budapestis toimunud konkursil IV Danubia Talents International Competition kammeransamblite kategoorias absoluutse esikoha ning aastal 2021 III koha konkursil Krakow International Music Competition Opus 2021. koha. Kevadel 2022 saavutati absoluutne esikoht Clara Wieck Schumanni nimelisel konkursil ja finalistidiplom Hispaanias toimunud kammermuusikakonkursil 10° Concurso internacional de música de cámara „Antón García Abril“.

Klaveriduo Maila Laidna ja Tiiu Sisask alustas tegevust 2013. aastal. Duo on osa võtnud Arvo Pärdi, Maja Nosowska, Elena Semišina, Paulo Pacheco, Indrė Baikštytė ja PetRo Duo meistrikursustest, esinenud mitmetes kontserdisarjades (sh „Kammermuusikud linnas“, „Minu muusika“, „Lossimuusika“) ja saavutanud silmapaistvaid tulemusi rahvusvahelistel konkurssidel: III koht XXV Rooma rahvusvahelisel pianistide konkursil (2015), finaalkoht Suzana Szörenyi nimelisel konkursil Rumeenias (2016), I koht XX rahvusvahelisel Maria Judina nimelisel pianistide ja kammeransamblite konkursil Peterburis (2019), II koht kammermuusika konkursil Filadelfias Itaalias (2019), I koht Budapesti konkursil „Doonau talendid“ klaveriduode kategoorias (2021) ning kuldmedal III rahvusvahelisel klaverikonkursil 3rd WPTA FINLAND International Piano Competition (2021).

Maila Laidna ja Tiiu Sisask õpivad Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia doktorantuuris kammeransambli erialal, juhendajaks Mati Mikalai. Klaveriduo erialal on nad end täiendanud ka Grazi Kunstiülikoolis Austrias (Kunstuniversität Graz) professorite Gil Garburg ja Sivan Silveri klassis. Klaveriduole on kirjutanud muusikat heliloojad Liisa Hirsch ning Riho Esko Maimets. 2016. aastal töid Maila Laidna ja Tiiu Sisask Tõravere observatooriumis Eesti esiettekandele Urmas Sisaski teose „Sombrero“.

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA